

СТОПАНСКИТЕ ТРАНСФОРМАЦИИ В ГЛОБАЛНИЯ СВЯТ

СБОРНИК ДОКЛАДИ
ОТ МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
7 – 8 юни 2024 г.

Факултет „Социални, стопански и компютърни науки“

Варненски свободен университет
„Черноризец Храбър“

2024

НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ESG СТАНДАРТИ ОТ ФИРМИТЕ В БЪЛГАРИЯ И УСТАНОВЯВАНЕ НА ESG РЕЙТИНГИ НА ПАРТНИРАЩИ ФИРМИ ИЗВЪН ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

доц. д-р Иванка Банкова,

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

проф. д.н. Микола Лахижа,

*Национален университет „Полтавска политехника Юрий Кондратюк“,
Украйна*

Въведение

Днес бизнесът в Европейския съюз (ЕС) е изправен пред справянето с редица предизвикателства, като засилваща се конкуренция; дигитализация на всички сфери на общественения живот; бързо навлизане на изкуствения интелект; дефицити на качествени ресурси и др. Фирмите, независимо от техния размер и сфера на дейност, са поставени пред решаване и на нелеката задача да отговорят на очакванията на граждани и институции за въвеждане на иновации и осъществяване на зелена трансформация. Като икономически субект фирмите са обект на специално изследване и анализ от страна на публични и частни инвеститори, които в рамките на ЕС, за периода 2021 – 2030 г. имат отговорност да инвестират средства в размер на един трилион евро годишно (СОМ (2024) 163 final, с. 12), за да поставят основите на устойчивото инвестиране и преход към чиста енергия. Без проверени, сравними и смислени данни обаче банките и инвеститорите е логично, че няма да предоставят финансиране на бизнеса. От друга страна, фирмите също не биха се справили с управлението на голяма част от нефинансовите рискове и предизвикателства в бързо развиващата се икономика. С нарастваща актуалност са въпросите, засягащи развитието на модерната икономика, използването на природните ресурси и съхраняване на природната среда, както и корпоративната и социална отговорност.

Целта на настоящия доклад е да се направи опит за систематизиране на основните изисквания, свързани с въвеждането на ESG стандартите и ESG рейтингите, които дават информация за профила на устойчивост на дадена компания или на конкретен финансов инструмент, като предоставят възможност за оценка на въздействието върху обществото и околната среда.

Съществено е влиянието на ESG рейтингите както върху доверието на инвеститорите, така и при функционирането на капиталовите пазари. Основната задача е да се подобри съпоставимостта и да се повишат прозрачността и почтеността, за да се предотврати възникването на конфликти на интереси (Финансиране за устойчиво развитие, 2023).

1. Концепцията ESG

Напоследък все по-популярни стават понятия като „устойчиви инвестиции“, „социално отговорно инвестиране“, „социални, екологични и управленски инвестиции“, които постепенно се утвърждават като обществени и икономически критерии за отговорно поведение на бизнеса към постигане на Целите за устойчиво развитие (ЦУР).

„Началото на XXI век се характеризира с нова динамика и острота на въздействие на глобалните процеси, обхващащи всички сфери на нашия живот. Те поставиха на изпитание и промениха концепциите за социално и икономическо развитие“ (Танкова, 2022, с. 2). Това налага и необходимостта от намирането на интегриран подход за прилагането на подходящи мерки, което провокира формирането на концепцията ESG (Environmental, Social, Governance). Това е система от показатели, които отразяват екологичните, социалните и управленските политики при измерване на резултатите които бизнесът отчита в контекста на устойчивото развитие.

Абревиатурата ESG се споменава за пръв път през 2006 г., в доклада на ООН „Принципи за отговорни инвестиции“ (PRI). Тогава за първи път стартира и изискването ESG критериите да бъдат част от финансовите отчети на компаниите. Корпоративната устойчивост, върху която акцентира ESG, има съществена и дългосрочна добавена стойност на акционерите и позволява по-нататъшното развитие на устойчивите инвестиции. Компаниите, които имат висока ангажираност и получат добри резултати в този анализ, обикновено имат конкурентно предимство пред конкурентите си, което е предпоставка за повишаване на корпоративния имидж и възможностите за повече инвестиции (Къндева, 2023, с. 365). Целта на инициативата е с подкрепата на Международната финансова корпорация и правителството на Швейцария да се намерят начини за интегриране на ESG в капиталовите пазари (Смилкова, 2023).

Разработват се екологични, социални и управленски критерии за устойчиво инвестиране, които са включени във финансовите оценки на компаниите и намират място при формирането на стратегии и политики със средносрочен и дългосрочен период на въздействие. Дейностите с нефинансов характер обикновено са трудно измерими, като контрол на въздействието върху околната среда и намаляване на вредните емисии, грижа за служителите, спазване на техните трудови права и адекватно заплащане, стремят се да поддържат баланс между офиса и личния живот, между доставчиците и клиентите, здравето и безопасността, гарантират прозрачно управление и спазване на законодателството. От гледна точка на инвеститорите прозрачността и осведомеността по отношение на ESG индикаторите позволяват да се направи задълбочен анализ на корпоративната устойчивост.

чивост, потенциалните рискове и да се вземат информирани решения за бъдещи финансови интервенции (Станева, 2022, с. 310).

ESG въвежда за предприятията задължението да публикуват и нефинансови отчети, базирани именно на тези фактори. Спазването на ESG факторите, които и в САЩ, и в ЕС вече са претворени в конкретни нормативни рамки, стандарти и рейтинги, гарантира на бизнеса по-малък инвестиционен риск, доверие, възвръщаемост и устойчиво развитие. В България обаче не само голяма част от фирмите изостават от глобалната промяна, но и на институционално ниво не се предприемат необходимите мерки за въвеждане на критерии за измерване и контрол на устойчивостта (Смилкова, 2023).

Европейската консултативна група за финансово отчитане (EFRAG) разработва стандарти за нефинансово отчитане на устойчивостта, с които се уточняват изискванията за оповестяване по стълбовете на ESG на обща база, а след това и последващ допълнителен набор от специфични за конкретния сектор стандарти.

Рамката на стандартите изисква множество оповестявания, попадащи в определени категории във всеки от стълбовете „E“, „S“ и „G“, както следва (Вангелова, 2022):

- E – Въздействие върху околната среда – адаптация и смекчаване на ефектите от климатичните промени; водни ресурси; управление на ресурсите и кръгова икономика; замърсяване.
- S – Социално въздействие и човешки права – равни възможности за всички; условия на работа; уважаване на фундаменталните права и свободи; демократични принципи и стандарти.
- G – Корпоративно управление – ролята на административните и ръководните органи във връзка с устойчивостта; основни функции на вътрешния контрол и системите за управление на риска с оглед на оповестяването на устойчивостта на предприятието; бизнес етика и корпоративна култура, антикорупционни политики; политическо обвързване и лобизъм; управление и качество на връзките с клиенти, доставчици и общности, засегнати от дейностите на предприятието, включително платежни практики.

Основните области на отчитане изискват информация за бизнес стратегията и модела на организация и управление, осъществяването на политиките и реализирането на поставените цели и производителността на фирмите. Не на последно място, във възможно най-пълна степен се представят както активите и материалните запаси, така и паричните потоци, които имат отношение към анализа на екологичните и икономическите въпроси. За целта се обединява информация за различни области на стопанските дейности – употребата на вода, минерални суровини, енергия, дървесина, почви, екосистеми, замърсяването и отпадъците (Желязкова, 2017, с. 82-83).

„ESG е концептуална рамка за устойчив бизнес, която осигурява многопластова информация за състоянието, развитието и перспективите на даден бизнес съгласно установени критерии и стандарти в трите направления (екологични, социални и управленски аспекти). Концепцията дава възможност за бърза оценка на инвеститорите за това, къде в скалата на ESG критериите стои даден потенциален контрагент“ (Станева, 2022, с. 314).

2. Единна система на Европейския съюз за класификация – таксономия и ESG регулаторни мерки

Конкретни дейности, свързани с устойчивото развитие, са определени в работената единна система на ЕС за класификация – Таксономия, чрез която се очертават ясни насоки за смекчаване на последиците от изменението на климата, както и за адаптация към новите условия. Таксономията на ЕС е инструмент за осъществяване на екологичните и социални цели на Общността, като чрез оценъчна система на икономическите дейности определя степента на тяхната екологична устойчивост. Поради това тя е известна и като Зелената таксономия на ЕС. За участниците на пазара, каквито са финансовите институции, рамката за устойчивост значително подпомага определянето на най-добрите варианти за устойчиви инвестиции. Ето защо Таксономията на ЕС е важен инструмент за насърчаване на устойчивия растеж чрез капиталовите потоци (Илнер, 2022).

Таксономията на ЕС оценява устойчивостта на икономическите дейности въз основа на обективни критерии. Тези критерии са определени в процес на консултации от технически експерти. В този процес са договорени шест екологични цели (Регламент (ЕС) 2020/852):

- Опазване на климата;
- Адаптиране към изменението на климата;
- Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;
- Преход към кръгова икономика;
- Предотвратяване и контрол на замърсяването;
- Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите.

Естествено, че за да се счита дадена икономическа дейност за устойчива, тя трябва да допринася значително за постигането на посочените цели в областта на екологията, като в същото време не оказва отрицателно въздействие върху другите цели и същевременно са спазени минимални социални стандарти.

Конкретните критерии са достъпни в делегираните актове към Таксономията на ЕС. Делегираните актове превръщат Таксономията в гъвкав законодателен акт, който може да се променя и да става непрекъснато по-рестриктивен въз основа на обективните критерии. Приема се, че това е подходящ инструмент, чрез който могат да бъдат постигнати целите в областта на климата и да се даде възможност на икономиката за адаптация (Илнер, 2022).

Европейският съюз постепенно обявява редица нови ESG регулаторни мерки, които оказват пряко влияние върху дейността на компаниите в ЕС, като:

- Директивата за докладване на корпоративната устойчивост (CSRD) (Директива (ЕС) 2022/2464) променя изискванията за отчетност на Директивата за нефинансово отчетане (NFRD) в следните аспекти: разширява обхвата на задължителното отчетане на ESG до всички големи компании и МСП, регистрирани на регулирани пазари; изисква външен одит за ESG доклади; прилага задължителни ESG стандарти с по-подробни изисквания за докладване.

Към тези регулации спадат не само проблемите на климата и околната среда, но и фактори, свързани със социалното и корпоративното управление, като

равенство, човешки права и свобода, справедливи условия на труд, бизнес етика и др. Прилагането на Директивата ще става поетапно в зависимост от вида на дружествата.

- Регламентът на ЕС за зелените облигации (Регламент (ЕС) 2023/2631) има за цел да установява европейските стандарти за това по какъв начин компаниите и публичните органи могат да използват зелени облигации за набиране на средства на капиталовите пазари. Той включва предложения за: изсяняване на определението за зелени икономически дейности въз основа на Регламента за таксономията и намаляване на потенциалните рискове за репутацията на емитентите; стандартизиране на практиката на външен преглед и подобряване на доверието във външните прегледи чрез въвеждане на режим на доброволна регистрация и надзор.

- С приемането на Директивата за надлежна проверка на корпоративната устойчивост (CSDDD) предстои да се очертае хоризонтална рамка за насърчаване на приноса на предприятията, работещи на единен пазар, за зачитане на правата на човека и околната среда чрез: установяване на корпоративно задължение за надлежна проверка за компаниите за идентифициране, прекратяване, предотвратяване, смекчаване и отчитане на отрицателните въздействия на ESG в техните собствени операции и вериги на стойността; въвеждане на задължения за директорите на дружества от ЕС за създаване и надзор на прилагането на процеса на надлежна проверка и интегриране на надлежната проверка в корпоративната стратегия.

Директивата засяга големи компании от ЕС или компании извън ЕС, които са активни в ЕС (пълен обхват или целеви обхват в зависимост от оборота и броя на служителите), с приемането ѝ в голяма степен ще се увеличи административната тежест. Малките и средните предприятия, включително микропредприятията, към момента не са пряко засегнати, а косвено, като изпълнители или подизпълнители.

Експерти считат, че настоящият подход при разкриването на нефинансова информация в счетоводните директиви не е достатъчно ефективен, направени са консултации с множество заинтересовани страни, от което следва изводът, че задължения, посочени в представените директиви, не са ясно формулирани и лесно могат да бъдат заобиколени, а необходимата информация, касаеща заинтересованите страни, е представена доста пестеливо. За постигането на очакваните резултати е необходимо формулирането на по-ясни изисквания и поставянето на силен акцент върху важните за компаниите въпроси, свързани с устойчивото им развитие (Маринова & Атанасов, 2014).

3. ESG регулации извън Европейския съюз

Днес бизнесът осъществява своята дейност в условията на отворена икономика. Немалко компании, функциониращи в ЕС, имат бизнес партньори извън Общността. Логично е, че въвеждането на ESG регулации за фирмите от страните членки за постигане на дългосрочните интереси на Съюза за устойчиво развитие ще окажат влияние и върху съвместната дейност с външните за ЕС партньори.

Анализатори от сп. „Мениджър“ обръщат внимание, че стабилното търсене на инвеститори в Европа за екологични и социално отговорни инвестиции, както и широкообхватните регулаторни рамки дават възможност на европейската финансова индустрия да устои на политическия натиск, който е причина някои техни партньори в САЩ да се откажат от зелените си програми. Изненадващо е, че напоследък в Съединените щати е ограничен продуктивният маркетинг в сферата на екологичното, социалното и корпоративното управление (ESG), като се размихват регулациите, които насърчават тези политики, и се обезсърчават финансовите фирми да координират действията си за ограничаване на емисиите на парникови газове (Бизнес перспектива, 2024).

От друга страна, Китай обяви нови правила за отчитане на ESG информация за водещите си компании, тъй като най-големият замърсител в света се стреми да се приведе в съответствие с европейските изисквания и да върне чуждестранните инвестиции обратно в своята забавяща се икономика. Повече от 400 големи китайски компании ще трябва да предоставят доклади за устойчивост до 2026 г. Корпорациите, които заедно представляват повече от половината от общата пазарна стойност на борсите, трябва да осигурят информация относно ESG (екологични, социални и управленски) критерии наред с показатели, включително техните планове за енергиен преход и въздействието на бизнеса им върху околната среда и обществото. Въвеждането на правила и регулации ще окаже благоприятно влияние за стандартизиране на отчитането в Китай, като същевременно ще се намалят рисковете за инвеститорите. Китай се стреми да приведе своите разпоредби в съответствие с Европа, където компаниите трябва да извършват подобни оповестявания след приемането на Директивата за корпоративно отчитане на устойчивостта CSRD (Илиев, 2024).

През последната година Европейските инвеститори имат седем пъти повече капитал в активи на устойчиви фондове, отколкото инвеститорите в САЩ след пет последователни тримесечия на изходящи потоци в САЩ. Изходящите потоци в САЩ от фондове за устойчиви инвестиции през четвъртото тримесечие достигат 5,1 милиарда долара спрямо 3,3 милиарда долара входящи потоци в Европа, което прави управляваните активи в Европа седем пъти по-големи от тези, наблюдавани в Съединените щати. Ролята на европейските финансови фирми към ESG е с голяма тежест за изпълнение на поетите ангажименти към международните алианси в областта на климата. „Инициативи като Glasgow Financial Alliance for Net Zero (GFANZ) и Climate Action 100+ регистрират оттегляне от участието си в американски фирми“ (Бизнес перспектива, 2024).

Чистите технологии са допринесли за две пети от растежа на brutния вътрешен продукт (БВП) на Китай през 2023 г. Но тъй като фокусът на инвестициите е насочен към електромобилите, възобновяемата енергия и соларните мощности, се получава претоварване на капацитета и предстои да бъдат стимулирани инвестиции в сектори с традиционно високи емисии, например стоманата и селското стопанство, като финансират прехода им към по-чисти производствени процеси. Независимо че се създава впечатление, че Китай е в крак с европейските стандарти, неговите ESG фондове включват някои уникални елементи, които могат да накарат инвеститорите да се замислят, преди да се обърнат към страната. Фоку-

сът на Китай върху „общия просперитет“ означава, че инвестициите в запаси от въглища и алкохол са част от стратегията, ако насърчават развитието на селските райони, което противоречи съществено на философията на ESG (Илиев, 2024).

Заклучение

С оглед разкриването на финансова и нефинансова информация корпоративните ръководства трябва да включват към годишните си доклади информация как и до каква степен дейностите на предприятието могат да се квалифицират като екологично устойчиви, като например: каква част от оборота му е в резултат на продукти и услуги, които са свързани с икономически дейности, квалифицирани като екологично устойчиви; каква част от капиталовите му разходи, когато е приложимо, както и каква част от оперативните разходи са свързани с активи или процеси, свързани с икономически дейности, които се квалифицират като екологично устойчиви. Когато се изготвя отделен доклад за нефинансово отчитане, тази информация трябва да е включена в доклада. Устойчивото финансиране се превръща във важна област на действие за компаниите. В контекста на политиката на ЕС устойчивото финансиране е тясно свързано с европейската Зелена сделка.

Необходимо е да се отбележи, че не всички икономически дейности са обхванати от Регламента за таксономията и делегираните актове. Това е така, защото се дава приоритет на икономическите дейности, които могат да допринесат най-много за постигането на съответните екологични цели.

До началото на 2029 г. се очаква новите изисквания да станат задължителни за повечето предприятия, опериращи в ЕС, както и за крайни компании извън ЕС, които имат значителна дейност на територията на Съюза.

Литература:

1. Бизнес перспектива: Европа устоява на водените от САЩ атаки срещу ESG (2024) Мениджър news <https://manager.bg/%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/biznes-perspektiva-evropa-ustoava-na-vodenite-ot-sast-ataki-srestu-esg> (достъпно на 16.05.2024 г.)
2. ESG рейтинг за българските публични компании. (2024) КФН 15.05.2024 <https://www.fsc.bg/esg-rejting-za-balgarskite-publichni-kompanii/> (достъпно на 16.05.2024 г.)
3. Вангелова, Н. (2022) Най-новите ESG регулации в ЕС. <https://esgnews.bg/naj-novite-esg-regulaczii-v-es-3/> (достъпно на 14.05.2024 г.)
4. Делегиран регламент (ЕС) 2021/2178 на Комисията от 6 юли 2021 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2178> (достъпно на 13.05.2024 г.)
5. Директива (ЕС) 2022/2464 на Европейския парламент и на Съвета <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A32022L2464> (достъпно на 13.05.2024 г.)

6. Желязкова В. (2017) Съвременни проблеми на екологичното счетоводство и отчетност. Годишник на ВУАРР, Том V. 2017 <https://science.uard.bg/index.php/yearbook/issue/viewFile/25/22> (достъпно на 13.05.2024 г.)
7. Илиев, А. (2024) Китай предлага нови ESG правила, за да не изостава от Европа. INVESTOR <https://www.investor.bg/a/519-ekologiya/389696-kitay-predlaga-novi-esg-pravila-za-da-ne-izostava-ot-evropa> (достъпно на 16.05.2024 г.)
8. Илнер, К. (2022) Таксономията на ЕС: Какво означава тя за компаниите? <https://www.dqsglobal.com/bg-bg/nauchete/blog/taksonomiyata-na-es-kakvo-oznachavaya-za-kompaniite> (достъпно на 13.05.2024 г.)
9. Къндева, И. (2023) Корпоративен и медиен имидж. Социалната отговорност като предизвикателство за изграждането им. https://research.uni-sofia.bg/xmlui/bitstream/handle/10506/2568/Sbornik%20Konferentsia%20FJMC_2023_v.2-pages-40.pdf?sequence=35 (достъпно на 16.05.2024 г.)
10. Маринова, Р., А. Атанасов. (2014) Нефинансовата информация във финансовите отчети като елемент на корпоративната социална отговорност и предпоставка за устойчиво развитие. – Управление и устойчиво развитие 5/2014. https://jmsd.bg/files/articles/48/48-11_R_Marinova_A_Atanasov.pdf (достъпно на 14.05.2024 г.)
11. Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A32020R0852> (достъпно на 13.05.2024 г.)
12. Регламент (ЕС) 2023/2631 относно европейските зелени облигации и незадължителното разкриване на информация за облигации, предлагани на пазара като екологично устойчиви, и за облигации, свързани с устойчивостта (2023). <https://eur-lex.europa.eu/BG/legal-content/summary/european-green-bond-standard.html> (достъпно на 16.05.2024 г.)
13. Смилова, Е. (2023) ESG е новата етика в бизнеса – печелиш, докато се грижиш. <https://www.24chasa.bg/biznes/article/15611729> (достъпно на 16.05.2024 г.)
14. COM(2024) 163 final Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Диалозите за чист преход – преглед. Силна европейска промишленост за устойчива Европа. Брюксел, 10.04.2024 г. (достъпно на 14.05.2024 г.)
15. Станева, И. (2022) ESG стратегии за устойчиво развитие на българските бизнес организации. <https://dlib.uni-svistov.bg/bitstream/handle/10610/4946/5d4bfd5e66d95250d7334fdf1ca4c207.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (достъпно на 16.05.2024 г.)
16. Танкова, Е. (2022) Управление на промените в процеса на преход към кръгова икономика. – E-journal на ВСУ „Черноризец Храбър“, бр. 17, 2022 г. <https://ejournal.vfu.bg/pdfs/Доц.%20д-р%20Елеонора%20Танкова%20УПРАВЛЕНИЕ.pdf> (достъпно на 10.05.2024 г.)

доц. д-р Иванка Банкова,
Катедра „Администрация и управление“
Факултет „Социални, стопански и компютърни науки“
ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна България

Assoc. prof. Ivanka Bankova, PhD,
Department of Administration and Management
Faculty of Social, Business and Computer Sciences
VFU “Chernorizec Hrabar”, Varna, Bulgaria
ivanka.bankova@vfu.bg

проф. д.н. Микола Лахижа
Национален университет „Полтавска политехника Юрий Кондратюк“,
Украйна

Prof. Mykola Lahizha, doctor of sciences
National University „Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic“, Ukraine
lahisha@ukr.net

НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ESG СТАНДАРТИ ОТ ФИРМИТЕ В БЪЛГАРИЯ И УСТАНОВЯВАНЕ НА ESG РЕЙТИНГИ НА ПАРТНИРАЦИ ФИРМИ ИЗВЪН ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

*доц. д-р Иванка Банкова,
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“*

*проф. д.н. Микола Лахижа,
Национален университет „Полтавска политехника Юрий Кондратюк“,
Украйна*

Резюме: С нарастваща актуалност са въпросите, свързани с опазване на околната среда, изменението на климата и ефектите върху социалната среда от навлизането на изкуствения интелект, които намират място в годишните отчети на фирмите. Възниква необходимостта от въвеждането на правила за отчитане и контрол на предоставената нефинансова информация. В отговор на тези въпроси, както и на необходимостта да изпълни ангажиментите, поети с Парижкото споразумение и Зелената сделка, Европейският съюз създава регулаторна рамка, в която са интегрирани социалните и екологичните фактори, както и корпоративното управление (ESG) в стандартите за отчитане.

Ключови думи: ESG стандарти, ESG рейтинги, Таксономия, опазване на околната среда, нефинансови отчети

**SPECIFICS IN THE APPLICATION OF ESG STANDARDS BY
COMPANIES IN BULGARIA AND ESTABLISHING ESG RATINGS OF
PARTNER COMPANIES OUTSIDE THE EUROPEAN UNION**

Assoc. Prof. Ivanka Bankova, PhD

Varna Free University Chernorizets Hrabar, Bulgaria

Prof. Mykola Lahizha, doctor of sciences

National University „Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic“, Ukraine

Abstract: The protection of the environment, the climate change as well as the effects that AI introduction has on the the social environment have become very important nowadays. As a result, a need to introduce specific rules for reporting and controlling the provided non-financial information has appeared. In response to these questions, as well as the need to meet the commitments made with the Paris Agreement and the Green Deal, the European Union has introduced a regulatory framework that integrates the social and environmental factors as well as corporate governance (ESG) into reporting standards.

Keywords: ESG standards, ESG ratings, taxonomy, environmental protection, non-financial statements